

The main source of formation of specific phenomenon of political party nomenclature competence was the political and cultural experience of leading party, Soviet and komсомol workers gained during the so-called «Great Terror». Special attention is concentrated on description axiology of leading workers central, regional, district and municipal committees of CP (B) in compared to the traditional features of political culture of Western Ukraine, North Bukovina and Transcarpathia Ukraine of 20–30th of XX century.

Keywords: political competence, the party nomenclature, the Western regions of the USSR, political values, political activity.

Докаш О. Ю., кандидат политических наук, доцент кафедры социально-гуманитарных наук и права, Черновицкий торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета (Украина, Черновцы), sapax79@mail.ru

Политическая компетентность партийной номенклатуры западных областей Украины (конца 30–х – начала 50–х гг. XX ст.): аксиологический и деятельностный аспекты

Целью статьи является исследование политической компетентности партийной номенклатуры западных областей Украины периода утверждения сталинского тоталитарного режима в аксиологическом и деятельностном измерениях на основе современной методологии политической науки. Основным источником формирования специфического феномена политической компетентности партийной номенклатуры западных областей стал политико-культурный опыт руководящих партийных, советских и комсомольских работников СССР, полученный в годы т.н. «Большого террора». Отдельное внимание сосредоточено на характеристике аксиологии руководящих работников центральных, областных, районных и городских комитетов КП(б) У по сравнению с традиционными чертами политической культуры Западной Украины, Северной Буковины и Закарпатской Украины 20–30-х годов XX ст.

Ключевые слова: политическая компетентность, партийная номенклатура, западные области УССР, политические ценности, политическая деятельность.

* * *

УДК 327(477:4–13:61)(045)

Міхейченко М. А.,

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара (Україна, Дніпропетровськ), marinacvetaeva1@gmail.com

СХІДНО–СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ «ДО» ТА «ПІСЛЯ» ПОДІЙ «ЄВРОМАЙДАНУ–2014»: НОВІ МОЖЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА

Визначені пріоритети розвитку зовнішньої політики України щодо країн Східно–Середземноморського простору «до» та «після» подій «Євромайдану–2014».

З'ясовано, що взаємини України та країн Східного Середземномор'я мають важливий вплив на євроінтеграційні процеси. Особливо актуальними є питання взаємодії України та країн в контексті таких подій, як окупація Криму, посилення деструктивного впливу Російської Федерації на Сході України. В умовах дисбалансування безпекової ситуації актуалізується питання співробітництва України та країн Східного Середземномор'я у сфері безпеки.

Доводиться теза про те, що з часів «Євромайдану–2014» відносини країн Східного Середземномор'я (на прикладі Румунії, Болгарії, Греції) та України зазнали значних змін у бік поглиблення співпраці.

Ключові слова: регіон Східного Середземномор'я, співробітництво, партнерство, безпекова політика, зовнішня політика, Україна, «Євромайдан–2014», Румунія, Болгарія, Греція.

У конструктивній взаємовідносині Україна – Східно–Середземноморські країни після подій «Євромайдану–2014» виникають зміни, викликані зміщенням акцентів політики з питань соціально–політичних, економічних та культурного співробітництва до питань оборони, безпеки та подальшої інтеграції під егідою ЄС.

До 2014 року взаємовідносини країн Східного Середземномор'я та України не можна охарактеризувати як симетричні. Так, аналіз взаємовідносин окремих країн Східного Середземномор'я та України на прикладі Румунії, ілюструє, наявність певних проблем на шляху до співробітництва (в даному випадку територіальної

суперечки навколо острова Зміїний). Однак, після подій «Євромайдану–2014» набуває актуальності пристосування сторін до зміненого безпекового становища в регіоні шляхом встановлення більш симетричних стосунків у галузі безпеки, конструювання рамок співпраці за для спільного блага.

Проблемою статті є визначення нових можливостей реалізації Східно–Середземноморського вектору зовнішньої політики України. Особливо актуальним це питання виявляється в сучасних умовах нових викликів та загроз.

Для України, першочерговими та привабливими в цьому контексті є також поглиблення євроінтеграційних ініціатив, пошук нових механізмів з питань оборонної безпеки, враховуючи потенціал та досвід Східно–Середземноморських країн.

В межах аналізу наявних розробок і публікацій, слід констатувати недостатню розробленість вище окресленої проблематики. Поява даного дослідження є результатом комплексного підходу до проблеми вивчення взаємодії України та країн Східно–Середземноморського регіону. Складність дослідження обумовлена суперечливим та подекуди складним характером розвитком відносин України з країнами досліджуваного регіону.

Шлях до розгляду зовнішньополітичних устремлінь України в напрямку країн Східного Середземномор'я полягає, у науковій літературі, перш за все, через ідею дослідження зони чорноморської співпраці, що була популярною в українських колах ще з першої половини ХХ сторіччя. Зокрема, на підтвердження цієї тези слугують роботи М. Грушевського, і С. Рудницького, і Ю. Липи. А також наявні роботи, що докладно висвітлюють перспективи України в межах діяльності Організації Чорноморського економічного співробітництва, так, дослідник В. В. Макух, підкреслює важливість розвитку південно–східного вектору зовнішньої політики України. Крізь призму економічних сфер співробітництва та механізмів реалізації Європейської політики сусідства аналізувала взаємовідносини України та країн Східного Середземноморського регіону у своїх роботах дослідниця О. Шумило, наголошуючи на важливості поглиблення співробітництва між цими країнами через низку торговельних угод.

Окремі аспекти відносин України та країн Східного Середземномор'я розглядали також такі вітчизняні дослідники як В. Ф. Лисак, Т. Ткачук, І. М. Соловей, М. О. Дьоміна, С. В. Мякушко та ін.

У працях зарубіжних дослідників проблематику взаємодії України та Східно–Середземноморських країн на тлі сучасних подій висвітлював дослідник Гійом Ван дер Лоо. Зокрема, він спирався на важливість укладання та імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з метою поглиблення євроінтеграційних процесів. Серед низки робіт, що викликають інтерес у вище окресленій тематиці є роботи Майкла Лі. Так, американський дослідник зазначає, що криза в Україні зосередила увагу Східно–Середземноморських країн на давній потребі диверсифікувати свої джерела енергії, відходячи від надмірної залежності від імпорту нафти і газу з Росії.

Слід констатувати, що більшість досліджень на окреслену проблематику мають фрагментарний характер, не надають цілісного відображення перспектив реалізації Східно–Середземноморського вектору зовнішньої політики України з огляду на сучасні події.

Метою статті є висвітлення та аналіз реалізації Східно–Середземноморського вектору зовнішньої політики

України «до» та «після» подій «Євромайдану–2014», виокремлення нових перспектив у розвитку євроінтеграційних устремлінь України та налагодження стратегічного партнерства з країнами регіону під впливом нових безпекових викликів та дестабілізаційних загроз. Завданнями статті є висвітлення етапів розвитку відносин України та країн Східного Середземномор'я (на прикладі Румунії, Болгарії, Греції) «до» та «після» подій 2014 року, визначення нових можливостей для співробітництва України з країнами регіону.

Зміни в геополітичному просторі, спричинені появою на теренах ЄСРП і Європи нових країн, призвели до зміни системи геополітичних орієнтирів та геостратегічних інтересів як в Україні, так і в країнах Східного Середземномор'я. Дані зміни не завжди позитивно відображалися на відносинах вище зазначених країн.

Так, Румунія та Україна, за словами вітчизняного дослідника І. М. Солов'я, із союзних держав, якими вони були в роки існування ЄСРП, перетворились у потенційних суперників. «...І хоча внутрішні проблеми, зрозуміло, залишаються на першому плані, зовнішня політика займає важливе місце в системі їхньої державної політики. Актуальним питанням для обох держав є також створення власної системи національної безпеки в суміжних регіонах. При цьому необхідно врахувати характер і спрямованість конфліктних ситуацій, що існують, а також можливості виникнення нових есентуальних конфліктів» [6].

Попри наявність суперечливих моментів у розвитку відносин країн Східного Середземномор'я та України їх поєднують давні історичні корені.

Історичні витоки відносин України та країн Східно–Середземноморського регіону

Відносини Україна–Греція

Грецька присутність на території сучасної України позначена задовго до часів появи Київської Русі. Грецькі колонії, засновані на узбережжі Чорного моря на території сучасної України поклали початок співпраці з багатьма народами та націями. Сьогодні греки в Україні є представниками багатьох хвиль еміграції, починаючи від п'ятнадцятого століття до сьогодні. За статистичними даними 2001 року греків в Україні налічувалось більше ніж 90 000 чоловік. Більша частина з них проживає в Донецькій області [2].

Греція виступає ключовим гравцем у Східно–Середземноморському регіоні та підтримує співпрацю із країнами–сусідами. Греція є членом ЄС та Північно–Атлантичного Альянсу.

Дипломатичні відносини між Грецією та Україною встановилися у 1992 році. Грецьке посольство з'явилося в Україні в 1993 році, пізніше запроваджені консульства в українських містах – Маріуполі та Одесі. Україна в свою чергу відкрила посольство в Афінах [2].

Базовою організаційною установою в межах якої найбільш яскраво проявилось співробітництво України та Греції є Організація Чорноморського економічного співробітництва. Проте, низка двосторонніх угод та державних візитів на найвищому рівні засвідчує поглиблення співробітництва двох країн і поза організаційними установами.

У період з набуття Україною незалежності до сьогодні Україна–Греція тісно співпрацюють у виробничій, технологічній, інвестиційній сферах, суднобудівництві та ін. Так, за результатами 2015 р., незважаючи на певний спад двостороннього обігу товарів та послуг, відзначається

тенденція до реструктуризації українського товарного експорту до Греції в частині заміщення традиційних позицій на продукцію з більшою доданою, що може свідчити про початок структурної трансформації економіки та переорієнтацію на європейські і міжнародні ринки. Разом з тим, складний стан грецької економіки, наслідки фінансової кризи в країні та зниження ділової активності в країнах єврозони в цілому, недостатня розвиненість складової підтримки експорту адміністративної системи України, проблеми з ліквідністю фінансових інституцій Греції, негативно позначаються на розвитку двосторонніх торговельно–економічних відносин [1].

У цьому контексті, значний негативний внесок у скорочення окремих українських експортних складових було завдано російською агресією на Південному сході України, внаслідок чого значно зменшилися обсяги продукції, що поставлялася раніше з підприємств, розташованих на Донбасі. Слід також відзначити і скорочення обсягів послуг, наданих Україною упродовж 2015 р. грецьким споживачам, оскільки їхня значна частина припадала на анексований Росією Кримський півострів, зокрема, що стосується обслуговування грецьких суден та екіпажів [1].

Серед проблемних аспектів у розвитку українсько–грецьких відносин слід відзначити намагання Російської Федерації чинити вплив на розвиток подій в даному регіоні. Так, зокрема стратегія Кремля стосовно Греції базується на намаганні РФ поглибити економічну кооперацію з даною країною, посилюючи енергетичну залежність Греції та ЄС від РФ у межах так званого «газового» проекту «Посейдон». Позиція Греції щодо подій в Україні найчастіше виражається у окремих заходах щодо надання гуманітарної допомоги грекам, що проживають на території Донецької області. Також від самого початку конфлікту на Сході України Греція здійснює моніторинг розвитку подій на Україні та підтримує збереження територіальної цілісності та незалежності країни.

Відносини Україна–Румунія

Важливе місце у зовнішньополітичних інтересах України посідає Румунія, що зумовлено багатьма чинниками, зокрема суміжним кордоном, спільністю орієнтирів на європейську інтеграцію, широкими потенційними можливостями для розвитку взаємовигідного торговельно–економічного співробітництва, а також проживанням у цих країнах відповідно української та румунської меншин.

Румунія 8 січня 1992 р. визнала державну незалежність України, а 1 лютого між двома країнами було встановлено дипломатичні відносини. У Бухаресті 24 вересня цього ж року було відкрито Посольство України. У лютому 1993 р. Генеральне консульство Румунії в Україні перетворено на Посольство. У м. Констанца (Румунія) 2 червня 1997 р. підписано Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією (набув чинності 22 жовтня 1997 р.), який заклад правовий фундамент для розвитку двосторонніх відносин [9].

У 2000 р. підписано важливу міжурядову Угоду про взаємодопомогу в митних справах. Проводилися переговори стосовно проектів двосторонніх угод про співробітництво в галузі залізничного транспорту, ветеринарно–санітарну співпрацю, правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах.

14 серпня 1998 р. утворено Європорегіон «Нижній Дунай», куди ввійшли прикордонні регіони України

(Одеська область), Республіки Молдова (колишні райони Вулканешти, Кагул, Кантемир) та Румунії (повіти Бреїла, Галац, Тульча). У рамках Єврорегіону реалізується серія спільних проєктів.

У м. Ботошани (Румунія) 22 вересня 2000 р. підписано установчі документи про створення Єврорегіону «Верхній Прут» (Чернівецька область України, Ботошанський і Сучавський повіти Румунії, Бельцівський та Єдинецький повіти Республіки Молдова) з Екорегіоном у його складі. Стосовно зв'язків України та Румунії в економічній сфері у період з 1990 до 2012 рр. зазначимо, що нормативно-правову базу співробітництва становили понад 10 укладених міждержавних угод з економічних питань. Політичне керівництво Румунії та України створює необхідні умови для розвитку. Аналізуючи характер румунської присутності в економічному секторі України, слід зазначити, що сприяння розвитку економічних структур здійснюється насамперед у середовищі етнічних румун, тобто в регіонах із сильною румунською національною меншиною.

Одна з актуальних проблем взаємовідносин між Україною та Румунією – територіальна суперечка стосовно о. Зміїний.

Румунія 16 вересня 2004 р. зробила подання в Міжнародний Суд у Гаазі з приводу того, чи вважати о. Зміїний островом чи скелею, що значно впливає на схему розмежування континентального шельфу в цьому районі. Україна 19 травня 2006 р. зробила подання контрмеморандуму, після чого в грудні цього ж року Румунія направила в Суд репліку на контрмеморандум. До липня 2007 р. Україна мала право на подання контррепліки на румунську репліку, і Суд розпочав розгляд справи по суті [9].

Отже, 2 вересня 2008 р. Міжнародний Суд почав процес стосовно о. Зміїний. Попередньо, якби острів визнали непридатною для проживання скелею, його розташування не враховувалося би під час визначення шельфу і більша частина шельфу відійшла б Румунії, в іншому випадку – Україні. Спочатку свою позицію в Суді представляла Румунія, з 8 вересня – Україна. Засідання Суду тривало до 19 вересня 2008 р. Остаточне рішення Суд ухвалив 3 лютого 2009 р. Згідно з ним о. Зміїний визнано островом з територіальним морем у 12 морських миль, але при цьому він не може вважатися частиною прибережної лінії України у визначенні серединної лінії за делімітації континентального шельфу та суто економічної зони. У цьому ж судовому рішенні було визначено лінію розмежування суто економічних зон між Україною та Румунією, що стала компромісом між румунською й українською позиціями.

З погляду перспектив двостороннього співробітництва України та Румунії, доцільно зазначити: незважаючи на складну історичну спадщину, труднощі й проблеми, українсько-румунські відносини неухильно вступають у фазу конструктивного, взаємовигідного розвитку. Геостратегічне положення обох країн, їхні об'єктивні національні інтереси в найважливіших стратегічних питаннях поступово зближуються. Поглиблення реформ в обох країнах повинно створити базу для конструктивних румунсько-українських відносин. Зацікавленість у прискореній інтеграції до європейських структур також стимулює Румунію до прагматизму і більшої толерантності. На етапі, коли Україна та Румунія шукають

гідне місце у системі загальноєвропейських цінностей, важлива роль належить міждержавному співробітництву, покликаному сприяти налагодженню тісніших відносин, поновленню втрачених позицій на ринках сусідніх держав, підняття зовнішніх економічних взаємин на новий рівень.

Відносини Україна–Болгарія

Український і болгарський народи споріднені не тільки своїм слов'янським походженням, етнічною близькістю, але й спільністю історичної долі, багатотисячними відносинами у релігійному, культурному, господарському, громадсько-політичному житті.

Україна стала батьківщиною для найбільшої у світі болгарської діаспори. Болгарія однією з перших відгукнулася на відновлення незалежності України і вже 5 грудня 1991 р. визнала Україну як самостійну державу, а 13 грудня того ж року встановила з нею дипломатичні відносини.

Багато що єднає Україну і Болгарію й сьогодні: здійснення широкомасштабних внутрішніх реформ, схожість зовнішньополітичних пріоритетів, чорноморське сусідство. Тому природно, що уряди та народи двох країн прагнуть до тісного співробітництва.

Для українсько-болгарських відносин характерний постійний активний політичний діалог на найвищому рівні. Україна та Болгарія активно співпрацюють та надають взаємну підтримку в рамках регіональних та міжнародних організацій, таких як ОЧЕС, ЦЄІ, ОБСЄ, РС, ООН.

Болгарська сторона не раз задекларувала свою підтримку України в реалізації курсу на приєднання до ЄС, НАТО.

Поглибленню українсько-болгарських зв'язків сприяли офіційні візити. Київ радо привітав Софію з офіційним приєднанням до НАТО у 2004 р. та підписанням Угоди про приєднання Болгарії до ЄС у 2005 р. Болгарія, у свою чергу, засвідчила готовність сприяти європейській та євроатлантичній інтеграції України.

Республіка Болгарія (РБ) визнала державну незалежність України 5 грудня 1991 року, а 13 грудня того ж року були встановлені дипломатичні відносини.

Болгарія посідає важливе місце на балканському напрямку зовнішньополітичних інтересів України, що зумовлено геополітичним положенням РБ на Балканах, близькістю інтересів у Чорноморському й Придунайському регіонах. Україну і Болгарію єднає етнічна, мовна та релігійна спорідненість, традиційні економічні, торговельні та культурно-історичні зв'язки.

Завдяки вигідному транзитному положенню Болгарія є природним учасником майже всіх проєктів транспортування енергоносіїв з РФ і Каспію. Проте, сьогодні Болгарія почала активно вбудовуватися до європейських газових мереж. На порядку денному – з'єднання з Румунією, Сербією, Грецією, Туреччиною. До порядку денного входять питання досягнення Болгарією реальної диверсифікації поставок енергоносіїв і за постачальниками, і за напрямками транзиту. Крім того, в цьому разі вона зможе стати джерелом постачання для України, яка також активно шукає шляхи диверсифікації поставок газу.

На думку дослідників В. І. Павленко, В. П. Бочарнікова, С. В. Свешнікова, українсько-болгарські відносини підтримуються переважно в питаннях спрощення візового режиму, а також стосовно окремих гуманітарних і політичних питань. Болгарія зацікавлена у спрощенні візового режиму з метою збільшення потоку туристів, а

Україна розглядає його як крок до повної відміни візового режиму з усіма країнами ЄС [8].

Вплив подій «Євромайдану–2014» та нові можливості співробітництва України з країнами Східного Середземномор'я

Розглядаючи Східно–Середземноморський вектор зовнішньої політики України, слід зазначити, що дійсного «перезавантаження» відносини між Україною та Румунією, Болгарією, Грецією. З'явилися нові спільні стратегічні інтереси, що значно вплинули на всі сфери співробітництва між країнами. Так, за період 2014–2015 років відбулися зустрічі на найвищому рівні голів держав, де були укладені нові угоди щодо співробітництва у торговельній, енергетичній, транспортній та іншій сферах. Подані країни одними з перших ратифікували Угоду про асоціацію між ЄС та Україною.

Країни Східно–Середземноморського регіону постійно здійснюють моніторинг щодо розвитку подій на Сході України і з перших місяців конфлікту висловили підтримку незалежної України у збереженні державного суверенітету та територіальної цілісності.

Щодо варіантів вирішення конфлікту Україна–РФ, країни Східно–Середземноморського регіону висловлюються на підтримку політичного шляху вирішення суперечок, за усунення небезпеки воєнних конфліктів. Водночас постійно наголошується на недопущенні перевороту даного конфлікту до стану «замороженого», пріоритетом вбачається пришвидшення виконання «Мінських угод» усіма сторонами конфлікту.

Греція, Румунія та Болгарія як члени НАТО, впливові гравці в межах Чорного моря та Балкан у Східно–Середземноморському регіоні виступають свого роду «провідниками» України на шляху до реалізації довгострокових планів політичної та економічної співпраці.

Серед нових можливостей співпраці України та країн Східно–Середземноморського регіону можна віднести енергетичну та безпекову сфери, що все більше переходять у стратегічну площину.

Слід констатувати, що змінилася і базова інституційна форма співпраці України з даними країнами. Ідея Організації Чорноморського економічного співробітництва потребує нового формату, появи нових організаційних структур, що будуть відповідати вимогам часу та новій політичній, безпековій, економічній ситуації в регіоні.

Приходимо до висновку, що питання, пов'язані із забезпеченням європейської безпеки, територіальної цілісності держав у Європі, завжди мали і матимуть велику актуальність, оскільки від цього залежать долі мільйонів людей, що живуть у Європі.

Висновки. Беручи до уваги географічну приналежність України до Центральної та Східної Європи та регіону Чорного моря, приходимо до висновку, що Україні належить інтегруюча роль у конструкції єдиного Європейського Союзу. Формування та посилення України як політично–незалежної та економічно сильної країни є одним із

істотних факторів не тільки за для підтримання миру та стабільності, але й подальшого загальноєвропейського розвитку. Східно–Середземноморський вектор зовнішньої політики України в даному контексті, вбачається як такий, що сприятиме подальшій інтеграції країни до ЄС. Важливою є підтримка країн Східно–Середземноморського регіону у часи обмежених можливостей України у соціально–економічній та військово–політичній сферах та кризи на Донбасі. Потужна підтримка ЄС та НАТО може підсилити консолідацію України та країн Східно–Середземноморського регіону у реалізації спільних можливостей та ініціатив. Іншим фактором, що сприяє консолідації учасників співпраці є намагання зниження ризиків, пов'язаних із зростанням російської присутності в регіоні Чорного моря.

Таким чином, відносини України з країнами Середземноморського регіону виступають одним з пріоритетних напрямів зовнішньої політики України, адже основними засадами зовнішньої політики є забезпечення інтеграції України в політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі. Стратегічне значення Східно–Середземноморського регіону полягає, в першу чергу, в питанні забезпечення торговельно–економічних та енергетичних інтересів нашої держави. Враховуючи стратегічне значення даного простору для забезпечення торгово–економічних інтересів нашої держави в найближчі роки посилюватимуться тенденції щодо запровадження стратегічного партнерства у безпековій, економічній та енергетичній сферах.

Список використаних джерел

1. Двосторонні економічні відносини, проблемні питання в економічній сфері (інформаційна довідка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greece.mfa.gov.ua/ua/ukraine-gr/trade>
2. Дьоміна М. О. Українсько–грецькі відносини: історичні передумови та сучасний стан розвитку [Текст] / М. О. Дьоміна: дис... канд. іст. наук: 07.00.02 / НАН України; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. – К., 2004.
3. Зимогляд В. Я. Регіон у системі міжнародних відносин [Текст] / В. Я. Зимогляд // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2014. – №4 (23). – С.160–173.
4. Лисак В. Ф. Відносини України з країнами Середземномор'я / В. Ф. Лисак // Гілея: науковий вісник. – 2015. – Вип.97. – С.407–411. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2015_97_100
5. Макух В. В. Перспективи міжрегіонального співробітництва України у Чорноморсько–середземноморському регіоні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dialogs.org.ua/ru/project/page8177.html>
6. Соловей І. М. Українсько–румунські відносини: проблеми та перспективи їх розв'язання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kytmu.edu.ua/vmv/v/03/solovey.htm>
7. Політичні відносини між Україною та Болгарією [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bulgaria.mfa.gov.ua/ua/ukraine-bg/diplomacy>
8. Павленко В. І., Бочарніков В. П., Свешніков С. В. Політика безпеки і воєнно–політичні відносини Болгарії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgirbis_64.exe?...
9. Писаранко А. В. Україна–Румунія: від спільних проблем до спільних рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kytmu.edu.ua/vmv/confs/2012_04_24/pisarenko.pdf
10. Стратегічні інтереси України в країнах чорноморського регіону та проблеми національної безпеки. – Київ, 2001. – С.47–52.
11. Терешко С. Україна–НАТО в контексті сучасної стратегії Альянсу [Електронний ресурс] / С. Терешко. – Режим доступу: <http://old.soskin.info/ea.php?pokazold=200807>
12. Чумаченко О. А. Середземноморська політика Європейського Союзу 2005–2008 роками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Pmv/2011_2/19_chum.pdf
13. Van der Loo, Guillaume The EU–Ukraine Association Agreement and deep and comprehensive free trade area: a new legal instrument for

EU integration without membership [Electronic resource]. – Regime to access: <https://books.google.com.ua/books?id=YixzCwAAQBAJ&pg=PA336&lpg=PA336&dq=mediterranean+countries+and+Ukraine&source=bl&ots=I3OdiDFseA&sig=VtVPMzI34xNjazAjA886FROJTXs&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKewjZvNXciK3MAhWCKJoKHakhBJ8Q6AEIPDAH#v=onepage&q&f=false>

14. Michael Leigh The Ukraine Crisis and Eastern Mediterranean Gas [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.gmfus.org/blog/2014/04/17/ukraine-crisis-and-eastern-mediterranean-gas>

15. Regional Strategy Paper 2007–2013 (European Neighbourhood and Partnership Instrument) [Electronic resource] / Europa. Summaries of EU legislation. – Regime to access: http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/country/enpi_euromed_rsp_en.pdf

16. Final Statement. Marseille, 3–4 November 2008 [Electronic resource]. – Regime to access: http://ue2008.fr/webdav/site/PFUE/shared/import/1103_ministerielle_Euromed/Final_Statement_Mediterranean_Union_EN.pdf

17. Joint Declaration of the Paris Summit for the Mediterranean. Paris, 13 July 2008 [Electronic resource]. – Regime to access: http://www.ue2008.fr/webdav/site/PFUE/shared/import/07/0713_declaration_de_paris/Joint_declaration_of_the_Paris_summit_for_the_Mediterranean-EN.pdf

References

1. Dvostoronni ekonomichni vidnosyny, problemni pytannia v ekonomichnij sferi (informatsiina dovidka) [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://greece.mfa.gov.ua/ukraine-gr/trade>

2. Domina M. O. Ukrainko–hretski vidnosyny: istorichni peredumovy ta suchasnyi stan rozvytku [Tekst] / M. O. Domina: dys... kand. ist. nauk: 07.00.02 / NAN Ukrainy; Instytut ukrainskoi arkhеоhrafii ta dzhereloznavstva im. M. S. Hrushevskoho. – K., 2004.

3. Zymohliad V. Ia. Rehion u systemi mizhnarodnykh vidnosytet [Tekst] / V. Ia. Zymohliad // Visnyk Natsionalnoho universytetu «Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho». – 2014. – №4 (23). – S.160–173.

4. Lysak V. F. Vidnosyny Ukrainy z krainamy Seredzemmomorja / V. F. Lysak // Hileia: naukovyi visnyk. – 2015. – Vyp.97. – S.407–411. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2015_97_100

5. Makukh V. V. Perspektyvy mizhrehionalnoho spivrobitnytstva Ukrainy u Chornomorsko–seredzemmomorskomu rehionii [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://dialog.org.ua/ru/project/page8177.html>

6. Solovei I. M. Ukrainko–rumunski vidnosyny: problemy ta perspektyvy yikh rozviazannia [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kymu.edu.ua/vmv/v/03/solovey.htm>

7. Politychni vidnosyny mizh Ukrainoiu ta Bolhariieu [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://bulgaria.mfa.gov.ua/ukraine-bg/diplomacy>

8. Pavlenko V. I., Bocharnikov V. P., Svieshnikov S. V. Polityka bezpeky i voienno–politychni vidnosyny Bolharii [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...

9. Pysaraneko A. V. Ukraina–Rumunii: vid spilnykh problem do spilnykh rishen [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.kymu.edu.ua/vmv/conf/2012_04_24/pisarenko.pdf

10. Stratehichni interesy Ukrainy v krainakh chornomorskoho rehionu ta problemy natsionalnoi bezpeky. – Kyiv, 2001. – S.47–52.

11. Tereshko S. Ukraina–NATO v konteksti suchasnoi stratehii Aliansu [Elektronny resurs] / S. Tereshko. – Rezhym dostupu: <http://old.soskin.info/ea.php?pokazold=200807>

12. Chumachenko O. A. Seredzemmomorska polityka Yevropeiskoho Soiuzu 2005–2008 rokamy [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Pmv/2011_2/19_chum.pdf

13. Van der Loo, Guillaume The EU–Ukraine Association Agreement and deep and comprehensive free trade area: a new legal instrument for EU integration without membership [Electronic resource]. – Regime to access: <https://books.google.com.ua/books?id=YixzCwAAQBAJ&pg=PA336&lpg=PA336&dq=mediterranean+countries+and+Ukraine&source=bl&ots=I3OdiDFseA&sig=VtVPMzI34xNjazAjA886FROJTXs&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKewjZvNXciK3MAhWCKJoKHakhBJ8Q6AEIPDAH#v=onepage&q&f=false>

14. Michael Leigh The Ukraine Crisis and Eastern Mediterranean Gas [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.gmfus.org/blog/2014/04/17/ukraine-crisis-and-eastern-mediterranean-gas>

15. Regional Strategy Paper 2007–2013 (European Neighbourhood and Partnership Instrument) [Electronic resource] / Europa. Summaries of EU legislation. – Regime to access: http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/country/enpi_euromed_rsp_en.pdf

16. Final Statement. Marseille, 3–4 November 2008 [Electronic resource]. – Regime to access: <http://ue2008.fr/webdav/site/PFUE/>

[shared/import/1103_ministerielle_Euromed/Final_Statement_Mediterranean_Union_EN.pdf](http://ue2008.fr/webdav/site/PFUE/shared/import/1103_ministerielle_Euromed/Final_Statement_Mediterranean_Union_EN.pdf)

17. Joint Declaration of the Paris Summit for the Mediterranean. Paris, 13 July 2008 [Electronic resource]. – Regime to access: http://www.ue2008.fr/webdav/site/PFUE/shared/import/07/0713_declaration_de_paris/Joint_declaration_of_the_Paris_summit_f_or_the_Mediterranean-EN.pdf

Mikheichenko M. A., Associate Professor, International relations department of Oles Honchar Dnepropetrovsk National University (Ukraine, Dnepropetrovsk), marinacvetaeva@gmail.com

Eastern–Mediterranean vector of Ukrainian foreign policy «before» and «after» the events of «Euromaidan–2014»: new partnership opportunities

The article is devoted to the Eastern Mediterranean regional priorities of Ukrainian Foreign Policy «before» and «after» the events of «Euromaidan–2014».

Identified that the most important issue is the problem of cooperation between Ukraine and the Eastern Mediterranean countries in the context of occupation of the Crimea, increasing the Russian Federation destructive influence in the East of Ukraine. Destabilization of the security situation proposed as a potential threat for the countries of the region.

Underlined those Ukrainian relations with Eastern Mediterranean countries (on example of Romania, Bulgaria, and Greece) from the events of «Euromaidan–2014» has been changed greatly. Proved that are the prospects for deepening cooperation in economic, cultural and social spheres and strengthening the positive dynamics of interaction through security activities of NATO.

Keywords: Eastern–Mediterranean cooperation, partnership, security policy, foreign policy, Ukraine, «Euromaidan–2014», Romania, Bulgaria, Greece.

Михейченко М. А., кандидат политических наук, доцент кафедры международных отношений, Днепропетровский национальный университет им. Олеса Гончара (Украина, Днепропетровск), marinacvetaeva@gmail.com

Восточно–Средиземноморский вектор внешней политики Украины «до» и «после» событий «Евромайдана–2014»: новые возможности сотрудничества

Определены приоритеты развития внешней политики Украины относительно стран Восточно–Средиземноморского пространства «до» и «после» событий «Евромайдана–2014».

Доказано, что отношения Украины и стран Восточного Средиземноморья имеют важное влияние на евроинтеграционные процессы. Особенно актуальными являются вопросы взаимодействия Украины и данных стран в контексте таких событий, как оккупация Крыма, усиление деструктивного влияния Российской Федерации на Востоке Украины. В условиях дисбалансирования ситуации актуализируется вопрос сотрудничества Украины и стран Восточного Средиземноморья в сфере безопасности.

Приводится тезис о том, что со времен «Евромайдана–2014» отношения стран Восточного Средиземноморья (на примере Румынии, Болгарии, Греции) и Украины претерпели значительные изменения в сторону углубления сотрудничества.

Ключевые слова: регион Восточного Средиземноморья, сотрудничество, партнерство, политика безопасности, внешняя политика, Украина, «Евромайдан–2014», Румыния, Болгария, Греция.

* * *

УДК 323.382(489)

Іванова І. І.,
аспірантка кафедри політології, Київський
національний університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), llos9@ukr.net

ДАНСЬКИЙ НЕОКОРПОРАТИВІЗМ: ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І СОЦІАЛЬНИХ ПАРТНЕРІВ

Розглядаються особливості розвитку неокорпоративізму в Данії. Описується взаємодія між державою та соціальними партнерами у сфері прийняття політичних рішень та їх еволюція протягом останніх 30 років. Доводиться, що неокорпоративізм продовжує грати особливо важливу роль у формуванні політичного курсу держави. Також розглядаються причини стабільності корпоративних інститутів в Данії. По–перше, це потужний профспілковий рух. По–друге, порозуміння профспілкових організацій у Данії з правлячим урядом. По–третє, сильна система комітетів, яка є важливим чинником корпоративізму. І по–четверте, бажання держави розділити з соціальними партнерами соціальні витрати, які стають непротримуваними для бюджету країни. Грунтуючись на отриманих результатах, можна зробити висновки, що спостерігається тенденція до зменшення